

Yeni Jenerasyon Gazetecilerin Eğitimi: Moodle'dan Facebook'a¹

Carla Patrão²
Antonio Dias Figueiredo³

Çeviren: Tülin Sepetçi⁴

Özet

Gazetecilerin eğitiminde sosyal medya araçları, toplum yaşadığı gerçekliğin –yalnızca teknolojiyle birlikte yaşayan değil, adeta teknolojinin içinde yaşayan- bir yansıması olarak yoğun olarak kullanılmaya başlamıştır. Bizim bu çalışmada tanımladığımız ve hala devam etmekte olan eylem araştırma projesi, “yeni jenerasyon gazetecileri, teknoloji aracılı toplumsal bağlama dayanan yenilikçi öğrenme deneyimlerini keşfederek nasıl eğitebiliriz?” sorusuna yanıt bulmaya çalışmaktadır. Şu ana dek toplanan verilerin analizi, öğrencilerin öğrenme deneyimindeki artan motivasyon ve katılımını, mesleğin gerçeğiyle yakın bağlantılarını ve öğrencilerin gazetecilik alanında kişisel yeteneklerinin iyileştiğini ortaya koymaktadır. Projenin son transferi olan Facebook ise bir dış görünürlük ve ayrıca akademik dünyanın dışındaki gazetecilik profesyonelleriyle bağlantı olanağı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Eylem Araştırması, Gazetecilik Eğitimi, Sosyal Medya.

1 Bu çalışma orijinal olarak “Educating the New Generation Journalist: From Moodle to Facebook” adıyla, Proc. 12th International Symposium on Online Journalism (ISOJ), Austin, Texas’da yayınlanmıştır.

2 Center for Informatics and Systems, University of Coimbra, Portugal.

3 Emeritus Professor of Information Systems Department of Informatics Engineering University of Coimbra.

4 Arş. Gör., Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi.

1. Giriş

Gazetecilerin eğitimi ile ilgili tartışma genellikle, profesyonellerin performansı için gerekli olan becerilere odaklanmaktadır (Baughman, 2007; Deuze, Neuberger ve Paulussen, 2004; World Journalism Education Council, 2007). Bu eğilim, teknolojik değişimin giderek daha etkili olduğu son yıllarda çok daha belirgin hale gelmiştir. Bu, gazetecilik alanında eğitim veren yüksek eğitim kurumlarının, öğrencilerin teknolojik değişim kültürüne olan ilgilerini güçlendirmeleri gerektiği ve yaratıcılıklarını akademik eğitim ve mesleğin gerçeği arasındaki farkı azaltmak için kullanmaları gerektiği anlamına gelmektedir (Hirst, 2010; Howard, 2005).

Geçmişte gazeteciler çıraklık süreci aracılığıyla, yalnızca mesleği uygulayarak eğitilirken, gazeteciliğin üniversitelerde akademik bir disiplin haline gelmesiyle birlikte, toplumdaki iletişim fenomeninin kuramsal temellerinin güçlendirilmesi buna eşlik etmeye başlamıştır. Ancak bazı durumlarda bu, teknik becerilerin gelişimindeki düşüş pahasına yapılabilmektedir. Bu çalışma, gazetecilikteki eğitimin iki bilgi boyutunu tamamlaması gerektiği fikrine katılmaktadır: iletişim fenomenini açıklayan kuram ve uygulama becerileri ve mesleki bağlamda gerek duyulan kişisel teknikler. Elbette eğitim kurumları için bu, işin ve profesyonellerin başarısının, iyi gazetecinin ne olduğu (ve ne olmadığı!) konusunda nihai karar verici olduğu göz önünde tutulduğu taktirde ikisi arasındaki dengeyi ayarlama meselesidir.

Bu çalışma, iki çalışma alanını, toplum ve teknoloji arasındaki ilişki ve meslekte tutunabilmek için gerekli olan bir dizi temel öğrenme becerileri eğitimi anlayışını bağdaştırmak için, bunları bir girişimle biraraya getirmeye çalışmaktadır. Çabamız, teknolojiye dayanan ve yeterliliklerin geliştirilmesini amaçlayan yenilikçi öğrenme bağlamı üzerinde yoğunlaşmaktadır. Anahtar sorumuz şu: "Yeni jenerasyon gazetecileri, teknoloji aracılı toplumsal bağlama dayanan yenilikçi öğrenme deneyimlerini keşfederek nasıl eğitebiliriz?" Eylem araştırması ruhuyla biz, ta ki deneyimin tanımına kadar sürekli iyileştirmeye ilgilendik; yıldan yıla öğrencilerden gelen raporlarda ortaya çıkan veriler, konsolide modeline öğrencilerin katılımının sonuçlarını yansıtabilir.

Gazeteciliğin özelliklerinin geleneksel başlangıcına alternatif yaklaşımımız, öğrencilerin toplum bağlamında gazeteciliğin mesleki yeterliliklerini öğrenmelerine ve uygulamalarına izin vermektedir. Ancak topluluğu oluşturan unsurlar yalnızca ortak ilgiler paylaşıyorken olduğu için, teknoloji aracılığıyla öğrenen bir topluluğa ait olma duygusunu yaratmak zordur, bu nedenle biz o koşulların devam ettiğinden emin olmak zorundaydık.

Yeni jenerasyon gazetecilerin karşılaştığı güçlükleri kısaca tanımlayarak başlıyoruz. Ardından Portekiz Coimbra Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ndeki Yeni Medya Çalışmaları öğrencileriyle birlikte geliştirdiğimiz deneyimi sunuyoruz. Bu deneyim için iki platform kullandık. Birkaç yıldır kullandığımız bir Öğrenme Yönetimi Sistemi (LMS) olan Moodle ile başladık, ardından öğrencilerimiz için özel olarak ayarlanmış bir sosyal ağ platformu olan Dolphin'e geçtik. Son olarak eylem araştırması planımızın son aşamasında herkesin erişimine ve öğrencilerin çalışmalarının dış dünya tarafından tamamen görünür olduğu açık bir platform olarak Facebook'u kullanıyoruz.

2. Yeni Jenerasyon Gazeteciler

Son yıllarda gazetecilik mesleğindeki değişim hakkında pek çok şey yazıldı, ki modern toplumların artık teknolojiyle birlikte yaşamaktan ziyade onun içinde yaşadıkları gerçeği karşısında sınırların ardındaki değişim üzerine devam eden tartışmaların geçerliliği sorgulanabilir. Sanayi Çağ'ında

elektrik sonrasında olduğu gibi enformasyon teknolojileri ve internet aracılığıyla gelen bu köklü değişiklik (Castells, 2001), gazeteciler için devam eden bir adaptasyon; medya endüstrisi ve geleceğin profesyonellerini eğiten üniversiteler için ise bir mücadele sürecidir.

Bununla birlikte, gazetecilik mesleğinin özü esasen çok da fazla değişmemiştir (Porter, 2009). Gazeteciler hala kamuoyunda dikkati çeken, az ya da çok üretim araçlarıyla ilişkili olaylardan içerik elde etmektedirler. Profesyoneller için etik kodları büyük ölçüde aynıdır; medya endüstrisinde kişisel okuma yeterlilikleri, üretim verimlilikleri, çok yönlülük, kolaylıkla yazma ve iletişim yetenekleri profesyoneller için hala çok değerli gereksinimlerdir. Bununla birlikte, değerler ve inançlar sistemi, mesleki bir ideoloji olarak tarihsel süreçte gazeteciliğin profesyonel söylemi içerisinde yapılanmıştır ve teknolojinin varlığı, profesyonel kimliğe meydan okumaktadır (Deuze, 2005).

Esas değişim ise her bir tüketicinin alışkanlıkları ve tercihlerinin kişiselleşmiş mantığının olduğu kadar, medyanın da bilgi döngüsünün büyüklüğü ve zenginliğidir. Var olan gazeteler, kağıt baskıların azalan sayıdaki okuyucuları ve sözcüleri tehdidiyle karşı karşıyayken, içeriğin dağılımı ve sosyal medyada hayatta kalabilmek için çevrimiçi mücadelelerle yüzleşmektedir. Diğerleri ise duyurularını iPad aracılığıyla bağımsız yayınlar için yapmakta (Parr, 2010) ve bu endüstrideki şirketlerin de bulmayı başaramadıkları iş modellerini denemektedirler (Giles, 2010; Kramer, 2010). Diğer yandan bireylerin iletişim kurmasını sağlayan Twitter ya da Facebook gibi çok popüler olan sosyal platformlar, medyanın gelecekte ne ölçüde bir ağ içerisindeki kabloyla bağlantı kuran bireylerin tek kişilik toplumsal senaryosu etrafında olacağı ile ilgili ilham verici örneklerdir. Vaktiyle enformasyon tüketicileri olarak bilinen okuyucular şimdi, yurttaş gazeteciler olarak hareket etmeye ve medyadaki gündemi yorumlama ve tartışmaya davet edilmektedir. Gazeteciliğin geleceği her zamankinden daha fazla topluluk fikriyle ilgili olmaya başlamıştır ve bu geleceğe internet yoluyla meydan okunmaktadır (Lavrusik, 2010; Mensing, 2010).

Peki bu bizi yeni jenerasyon gazetecileri karakterize etmeye çalışırken nereye götürür? Mevcut işgücü piyasasında daha yeni işe başlayanlar, onlara anlatılan eski tarz gazetecilikten, ki yalnızca kullanmak zorunda oldukları teknolojik aparatlar açısından değil, ayrıca adapte olmak zorunda oldukları mesleki sosyalizasyonu açısından da göze çarpan bazı farklılıklar bulacaklardır. Artık, bir danışman gibi hareket edebilen daha deneyimli bir meslektaş bulmak geçmişte olduğundan çok daha zordur. Geribildirimleri her zamankinden çok daha yakinken, izleyicilerle olan "yakınlık" yeni bir anlam kazanmaya başlamaktadır.

Gazetecilikte lisansüstü eğitim veren kurumlar, bu yeni bağlamda kuram ve uygulama arasındaki dengeyi tutturmanın karmaşık sorunlarıyla mücadele etmektedir. Geleneksel olarak gazetecilik öğretimi, deneyimli gazeteciden acemiye geçen "zanaatın bilgeliği"ne dayanmaktaydı. Gerçekte ABD'deki üniversitelerde gazeteciliğin akademik bir çalışma alanı haline gelmesi, mesleğin sosyalizasyonu ile benzer bir süreç izlemiştir (Carey, 2000). Bununla birlikte uzun bir süre boyunca üniversitelerin istihdam alanının kuramsal gerekliliklerinin görmezden gelinmemesi gerektiği kabul görmüştür ki böylece öğrenciler kuram ve uygulama arasındaki açıklığı kolayca aşabileceklerdi (Burgh, 2003; Skinner, Gasher & Compton, 2001). Nolan (2008), gazetecilik eğitimi hakkında yapılan tartışmanın sık sık üniversitelerin oynadığı rolü görmezden geldiğini öne sürmektedir ve bu durum, eleştirel ve yansıtıcı forumlar olarak üniversiteler ve ancak uygulamayla ilişkilendirilen profesyonel sektör arasındaki görüş ayrılığının artmasına katkıda bulunmaktadır.

Gazetecilerin eğitimi ile ilgili geniş literatürde, uygulamalı araştırma bulmanın zor olduğu bir gerçektir. Kesinlik ve objektiflik terimleri gazeteciliğin genetik kodlarına yerleşmiş olduğu halde,

bu tür araştırmaların pek çoğu özellikle deneyim ve kavramsal tartışmalara odaklanmaktadır. Bu, neler olup bittiğinin çoğunun internetten, bloglardan ya da görüş bildiren makalelerden okunamayacağı anlamına gelmez. Ancak bunlar, günlük gazetelerin basılı sürümlerinde olduğu gibi kısa süreli ve gelip geçicidir.

3. İçeriğin Yönetimi ve Sosyal Katılım: Eylem Araştırmasının Üç Aşaması

Sosyal medya teknolojilerini gazetecilik eğitimine uyarlamamızın iki ana güçlendirici hedefi bulunmaktadır: görünürlük ve öğrencilerin topluluğa dahil olması. Görünürlük elbette profesyonel geleceğiyle ilgilenen bütün gazetecilik öğrencilerinin dileği, aynı zamanda üniversitelerin gazeteler, televizyon, radyo, internet ya da çok daha spesifik yayın projelerinde fırsatlar aracılığıyla sağlamaya çalıştığı bir şeydir (Byline: Yayınlanmış Çalışma A.L.C.J.I., 2010). Gerçekte gazetecilik bölümünden mezun olmaya çalışırken harcanan zamanın en önemli kısmı öğrenme ve mesleki yetenekleri geliştirmede kullanılmaktadır. Bundan dolayı, kamusal bir portföyde ortaya çıkan işleri toplamak, mezunların profesyonel pazarla yüzleşmesine yardım eden önemli bir argüman olabilir.

Sosyal medya teknolojileri, sosyal referans grubumuzu hiç olmadığı kadar yakınlaştıran birkaç web uygulamasına (bilgisayar ve cep telefonlarla ulaşılabilen) yansımıştır. Bütün öğretmenler motive edilmiş öğrencilerin çok daha iyi öğrendiğini bilirler. Öğrencilerin motivasyonu ve katılımı, öğrenme sürecinde yenilikler tanıtılarak elde edilebilir. Bu yeniliklerin bir kısmı bir uygulama topluluğunda benzer ilgilere sahip diğerlerinin aktif varlığını keşfetmekle bulunabilir ve yenilenebilir. Geleneksel topluluk kavramı, aynı ortamı paylaşan bireylerden oluşan bir grup anlamına gelmektedir, fakat bir topluluk ayrıca bir kimliği, düşünme ve davranma yollarını paylaşan bireyler olarak da tanımlanabilir (Wenger, 1999).

Deneyim, Portekiz'deki Coimbra Üniversitesi'nin Medya Çalışmaları öğrencilerinin gönüllü katılımıyla ve şu hedeflerle geliştirildi:

- Öğrencilerin gazetecilikteki mesleki yeteneklerini geliştirmek;
- Gazeteciliğe özgü ürünlerin niteliği hakkında bilinç geliştirmek;
- Siber kültür kavramını ele almak.

Araştırma gündemimiz, öğrenen bir topluluktaki sosyal etkileşimi gözlemlemek ve öğrencilerin öğrenme deneyimleri ve topluluk deneyim algıları hakkında veri aramaktır. Deneyim boyunca, geliştirme ve iyi uygulamaları öğretim metotlarına dönüştürme fırsatlarını güçlendirmemize yardımcı olan ve öğrencilerin raporlarına dayanan bir eylem araştırması yaklaşımını benimsedik. Proje için kullanışlı bir yaklaşım olarak eylem araştırması seçtimiz, farklı çözümler –ki her çözüm araştırmanın bir aşamasına uymaktadır- deneyerek keşfedilmemiş bölgelerde ilerleme ve böylece çözümden çözüme bilgi toplama isteğimizden kaynaklanmaktadır.

Aşama Bir: Moodle ile Olanakları Keşfetmek

Deneyimdeki ilk aşama beş yıl önce erişime açık akademik bir öğrenme yönetimi sistemi (LMS) olan Moodle'da gerçekleşti. O zamanlar Moodle'ı içerik paylaşmak ve öğretmen ve öğrenciler arasındaki interaktif ve sistematik iletişimin bir buluşma noktası olarak kullanmaktaydık. Platform, yükseköğretimde hayli kabul görmüştü ve bazı araçları bizim hedeflerimiz için umut vericiydi. Bu araçlar tartışma forumları, işbirlikçi wikileri, senkronize sohbetleri ve akademik çalışma portföyleri geliştirme imkanlarını içermektedir.

Platform ilk ziyaretlerinden itibaren grubu kendine hayran bıraktı. Zaman esnekliği sağlayan yeni bir kaynaktı ve diğer avantajların yanında, farklı öğrenme adımlarını da mümkün hale getirmekteydi. Öğrenciler de onu bir öğrenme süreci ve sosyalizasyon aracı olarak büyük bir tutkuyla kullandılar ve ortamın sunduğu bütün olanakları keşfettiler. Örneğin, Moodle'da öğrencilerin medya prodüksiyonundaki akademik deneyimlerinin yayınlanabildiği online gazete şeklinde baskılar oluşturduk.

Deneyim, öğrencilerin coşkulu katılımları ve uyguladıkları ve ortaya koydukları yetenekleri ölçüt olarak alınırsa ilk yıllarda başarılıydı. Bununla birlikte sonraki yıllarda katılım azalmaya başladı ve topluluğu motive etmek giderek daha zor olmaya başladı. Öğrenciler kişisel değerlendirme raporlarında platformda interaktifliğin yokluğundan ve platformun modası geçmiş tasarımından (an itibarıyla boş zamanlarında kullandıkları sosyal medya ile karşılaştırdıklarında) şikâyetçi oldular. Aynı zamanda ürettikleri akademik işlerin dış görünürlüğü de sadece diğer öğrenciler ya da ilgili paydaşlar onlara erişebildiği için yetersiz hale gelmişti.

Bu sonuçlar, gazetecilik eğitimi uygulamasında topluluklar keşfimizi destekleyen bir platform olarak Moodle'ın devamlılığının sorgulanmasına sebep olmuştur. Öğrencilerin üstü kapalı imalarından, zorunlu bir değerlendirme ayağı olmadan yaratıcılıklarını ifade edebilecekleri daha cazip bir ortama ihtiyaç duyulduğu anlaşılmıştır. Ayrıca katılım için, daha samimi bir topluluk duygusu geliştirilebilecek bağımsız bir ortama da ihtiyaç duyulmuştur. En temel endişelerimizden biri olan öğrencilerin daha özerk ve yetkili olmalarını vurgulamak için isim olarak "Myempowermedia" seçilmiştir.

Aşama İki: Myempowermedia Projesi'ne Dolphin Sözü

Myempowermedia Projesi 2008-2009'un son aylarında Boonex (2010) vasıtasıyla Dolphin sosyal ağ platformu kullanılarak test edilmiştir. O dönemde yedi finalist öğrenci çevreyi test etmek üzere müfredatın staj deneyimine davet edildiler. Öğrenciler için en büyük mücadele yalnızca dışardaki medya şirketleri tarafından stajdaki deneyimlerini ve üretilen işleri paylaşmaya teşvik edilme değil, elbette ki aynı zamanda gazetecilikle ilgili üretilen haberler, haber yorumları, günlük yazı, video ve sesler gibi diğer işlerdi. Deneyimlerini paylaşmak üzere forumları kullanmaya, zorlukları tartışmaya ve kişisel portföylerini destekleyip, tanıtmaya davet edildiler. Ayrıca Dolphin platformunu kullanımlarıyla ilgili görüşleriyle de katkıda bulunmaya davet edildiler.

Dolphin platformu açıkça, hepsi birarada bir demet PHP topluluğu diyalogları olan sosyal etkileşimi desteklemek için tasarlandı. Herhangi bir üyenin forum, sohbet, mesaj tahtası, blog, özel olay ve medya paylaşımları oluşturmasına izin veren özellikler içermekteydi. Bir diğer avantajı ise topluluk içerisindeki her üyenin bireysel faaliyetini kolayca takip etmeye izin vermesidir. Şüphesiz Dolphin, Moodle ile olan önceki deneyimden sonra gelecek vaat eden bir başlangıç noktasıydı.

Test öğrencilerinin fikir sunulduğundaki reaksiyonları çok samimiydi. Kayıt süreci neredeyse anında gerçekleşti. Bununla birlikte, test grubunun sonraki katılımı hayal kırıklığıydı. Yalnızca yedi öğrencinin üçü aktif katılımcıydı: Toplamda yedi makale, on fotoğraf ve bu paylaşılan gazetecilik ürünlerine eklenen hiçbir yorum yok. Öğrenciler forumlarda video dosyalarını yüklemekten ve kafa karıştırıcı açılış sayfasından yakındılar.

Bu yavan sonuçların açıklaması, seçtiğimiz zamanlamayla ilgili olabilirdi: mesleki entegrasyon mücadelesiyle yüzleşmeye başlamış ve akademik yıllarının sonuçlarına odaklanmış mezun olmak üzere olan öğrencileri davet etmiştik. Topluluğa katılım ve diğerlerinin işlerini okuma ve

yorumlama için gerekli olan zaman yeterli değildi. Bu ön çalışmadan elde edilen yorumlar ilk uygulama deneyimimize bir zemin oluşturma açısından faydalıydı: teknik yetersizliklerin çözüme ihtiyacı vardı, açılış sayfası sadeleştirilmeliydi ve katılım, yorum ve topluluk oluşturmak için yeni stratejiler geliştirilmeliydi.

Topluluk Şekerleri

2009-2010 akademik yılının başlangıcında, Myempowermedia Projesi, Coimbra College of Education'ın Medya Çalışmaları mezuniyet dersi ikinci sınıf öğrencilerine resmen sunuldu. Bunlar araştırmamızın çekirdek grubuydu. Diğer iki öğrenci grubu da kayıt olmaya davet edildi: Medya Çalışmaları birinci sınıf öğrencileri ve Multimedya Tasarımı ikinci sınıf öğrencileri. Dolphin Platformu akademik faaliyetlerde üretilen gazetecilik materyalleri bireysel portföylerinin bir hoş geldin yeri ve sınıflarda tartışılan temaların müzakere edilebileceği bir ortam olarak sunuldu. Kayıtlı üyeler veri göndermede, etkinlik oluşturmada ve diğerleriyle etkileşimde bulunmakta serbestiler. Tüm öğrenciler platformu kullanmaya bu koşullarda davet edildiler.

Katılımı ve dinamik bir öğrenme deneyimini garantilemek için sadece çekirdek gruptaki öğrencilere bir başka teklif daha yapıldı. İki alt gruba bölündüler, böylece her bir alt grup bağımsız ve rekabetçi bir çevrimiçi gazetecilik yayını düzenleyebilirdi. Bölümler oluşturuldu ve roller dağıtıldı. Her bir yayın için alışıldik gazetecilik görevleri rolündeki öğrenciler arasında bir direktör ve bölüm editörü seçildi. Her hafta baskı hazırlandı ve son teslim ve gazetecilik ürünlerinin yayın tarihi de belirtildi. İki yayında da gazetecilik mesleği üzerine bir bölüm oluşturuldu. Profesyonel gazetecilerle röportajlar, yerel bir radyoya yapılan ziyaret haberi ve akademik bağlamda yeni medya dersleri ve yerel bir basın hakkında tematik haber yorumları gibi bazı ilginç işler de yayımlandı. Yayınlardan birinden örnek, "Clash" Şekil 1'de gösterilmektedir.

The screenshot shows a blog post interface. At the top, there's a navigation bar with 'Blogs' and sub-links like 'All Blogs', 'Top Blogs', 'Top Posts', 'My Blog', 'Add Category', and 'Add Post'. Below this, the post title is 'Que gente é esta? Que sociedade nos governa?' with a date of '22 January, 2010', '1 comments', and a 'Made In' icon. The main text discusses social conditions in Portugal, mentioning unemployment, corruption, and the impact of the financial crisis. At the bottom right, there's a signature 'Por: Liliana Mira'. On the right side, there's a 'DESCRIPTION' box with the blog name 'Clash', 'Posts: 186', 'Comments: 96', and a brief description of the blog as a journal for the 2nd year of Communication Social at ESEC. Below that is a 'CATEGORIES' list with links to 'Secções do Clash (0)', 'A voz da cidade (27)', 'Sport Report (34)', 'Arte & Specttacole (33)', 'Made In (45)', 'Esec...sou eu e tu (24)', 'As coisas pelos nomes (3)', and 'O jornalismo e a'.

Şekil 1. Myempowermedia Projesi'nden Bir Yayın Olan "Clash"den Bir Haber

Topluluğa sunulan işlerin "gazetecilik ürünlerinin çoklu ortam desteğinde yayınlanmaya uygun olduğu" kavramını işaret etmesi bekleniyordu. Gazetecilik ürünlerinin niteliği, gazetecilikteki her profesyonel kariyerin endişesidir. Aslında bu endişe hem bireysel hem de kolektif boyutta

ele alınabilir. Gazeteci işe ve çalışanın ihtiyaçlarına uygun olarak diyalogları yapılandırılmalıdır ve gazeteci o işin meşruluğunu dikkate almakla sorumlu olan ilk kişidir. Bununla birlikte bir profesyonel olarak gazeteci, okurları için gazetecilik ürünlerinin niteliğini sağlama almak üzere medya kurumlarında uygulanan yapıları bilmelidir. Bunlara örnek olarak stil kitapları, revizyon departmanları hatta meslektaşlar arasındaki koordinasyon ve uyumu garantileyen haber odalarındaki hiyerarşi bile verilebilir.

Myempowermedia deneyimindeki hedeflerden biri de ortak ilgileri olan bir öğrenme topluluğunun arasındaki sosyal etkileşim potansiyelini gözlemektir. Değerlendirmenin zorunlu olan görevi, bu ilişkiyi gazetecilik ürünlerinin niteliğiyle desteklemek için bir fırsat olarak hazırlanmıştır.

Topluluk üyelerine, topluluk içerisinde yayınlanan işleri analiz etmelerinde bir temel işlevi gören niteliksel birimlerden oluşan bir puanlama listesi önerildi. Bir değerlendirme tablosu, değerlendirme içerisindeki dikkate alınması gereken farklı yönleri tanımlayarak ve "kabul edilemez" ile "çok iyi" arasında değişen başarı düzeylerini neyin karakterize ettiği ile ilgili detaylı betimlemeler sağlayarak herhangi bir iş için spesifik beklentileri ortaya seren bir puanlama aracıdır (Stevens & Levi, 2004). Bir puanlama listesi sadece bir görevden ya da bir grup spesifik görevden bahseden bütünsel ya da tabakalı bir yapıdan oluşabilir (Moskal, 2000). Bütünsel yapı aynı ölçekteki farklı değerlendirme kriterlerini kombine eder. Tabakalı yapı ise ortaya konulmuş niteliksel faktörlerin varlığı ya da yokluğuyla ilgili katmanlı ve tanımlayıcı bir sınıflandırma sunan ayrı bir değerlendirmeye izin verir.

Tabakalı listeler sistemi, topluluktaki bireysel portföylerde ve öğrencilerin ortak projelerinde basılmış üç farklı türdeki işi değerlendirmek için oluşturuldu: haber, video ve fotoğraf. Öğrenciler listelerin final versiyonunun hazırlanmasına dahil edildi, böylelikle öğrenciler süreci anlayabilir ve kendilerini değerlendirme kriterlerine işlevsel olarak katılıyor gibi hissedebilirlerdi. Listeler öncelikle yerel medyada yayınlanmış haber, video ve resimler için kullanıldı. İkinci adım ise değerlendirme süreci için ayrıntıları ayarlamaktı. Bir kör yeniden değerlendirme süreci belirlendi, böylece bir öğrenci listeleri, meslektaşlarının gazetecilik ürünlerini çekinmeden değerlendirmede kullanabilecekti.

Listelerdeki gazetecilik materyallerinin niteliksel analizi, mevcut olan ve olmayan karakteristiklerin tanımlayıcıları tarafından da desteklenmiş ve dört seviyeli bir ölçek durumuyla sonuçlanmıştır: "Hafta", "Yapılabilecek iyileştirmeler", "Gerçekleştirilen beklentiler" ve "İhlal edilen beklentiler". Haberlerde oluşan eğilim için oluşturulan listeler, başlığın, kurumun ve haberin yapısıyla, imla ve gramerle ve gazetecilik stili, bilgi kaynaklarının doğru kullanımı, geçerliliği ve orijinalliği gibi birkaç öznel faktörle uygunluğu ile ilişkiliydi.

Haberleri destekleyen parçalar olarak fotoğrafları değerlendirmek için önerilen listeler, fotoğrafların bağlamsal ilişkisi ve etki güçleri dikkate alınarak oluşturuldu. Dikkate alınan diğer teknik faktörler de şöyle: Sanatsal bir nesne olarak fotoğrafın parlaklığı ve renkleri arasındaki düzen ve denge. Videoların değerlendirilmesinde tanımlayıcılar, yayındaki tutarlılık, anlatımdaki kalite ve başlık ve ekler hakkındaydı.

Deneyim, 2009-2010 akademik yılı boyunca sürdürüldü. Mart ve Haziran ayları arasındaki ikinci dönemde öğrencilerle derslerin kapanışından sonra çevrimiçi topluluğun muhtemel devamlılığı hakkında tartışıldı. Öğrenciler, topluluğu sürdürmeye ve eski yayınlardan birine işlerini yollamaya devam etmeye karar verdiler. Bununla birlikte, dönemin sonunda katılımcıların sayısı çok azaldığı için, 2010 Ağustos'unda Myempowermedia Projesi'ne son verildi.

4. Myempowermedia Projesi'nin İçerik Analizi

Sayılarla ifade edilecek olursa, Myempowermedia Projesi'ne çekirdek gruptaki öğrencilerin kişisel portföyleriyle birlikte 123 üye ve 40 blog katıldı. Akademik yılın sonuna doğru Myempowermedia'ya başvuran tüm üyelere projedeki öğrenim deneyimlerini değerlendirmek üzere küçük bir kompozisyon yayınlamaları istendi. Yazdıkları raporların analizi, verilerin iki ana kategoride analizi ve sınıflandırılmasına dayanmaktaydı: öğrenim deneyimleri hakkındaki algılar ve topluluk deneyimleri hakkındaki algılar. Tablo 1, analizden çıkarılan verilerin alt kategorilerini göstermektedir:

Tablo 1. Öğrencilerin Yazdığı Değerlendirme Raporlarındaki İçerik Kategorileri

Öğrenim deneyimleri hakkındaki algılar	Topluluk deneyimleri hakkındaki algılar
Gazetecilik yazımı pratiği	Paylaşılan işler ve diğerlerine görev devretme + +
Haberleri derleme pratiği	Paylaşılan deneyimler ve ilgiler
Kişisel yeteneklerin gelişimi 	Takım çalışması
Mesleki deneyim 	İşbirliği
Mesleki gerçekliğe yaklaşım 	Fikirlerin, eleştirilerin ve yorumların değiş-tokuşu
Son teslim tarihi sorumluluğu 	Sağlıklı rekabet
Gündelik zorluk ve dedikodular	Yeni teknolojilerin avantajları
İşlerin yeniden gözden geçirmesi 	Bir kişinin çalışmasını tanıtmaya
Sezgisel düşünce 	Yazma özgürlüğü

Habere olan dikkat 	Eğlence deneyimleri
Bir çevrimiçi gazetenin yönetimi	Bilgiyi pratiğe dökebilme
Özerklik ve sorumluluk	Sorumluluk hissi
Çift değerlendirme 	Deneyimleri zenginleştirme
Adil bir değerlendirme yöntemi 	Bireysel motivasyon
Listelerin yanlış kullanımı	
Değerlendirmelerin tamamlanmasındaki gecikmeler	
Web 2.0 bilgisi 	
Bir portföy için internetin potansiyeli hakkında bilgi sahibi olma	
İlginç ve üretken dinamikler	
*Alt kategorilerin önündeki sembolleri, bağımsız girişimlerdeki ilgili içeriklerin bir tekrarını temsil etmektedir.	

Verilerin en sık görülen alt kategorisi, öğrencilerin öğrenme deneyiminde mesleki yeteneklerini (deneyim, mesleki gerçekliğe yaklaşım ve son teslim tarihi sorumluluğu) geliştirme ihtimaline önem verdiklerini ortaya koymaktadır. Öğrencilerin işaret ettikleri olumlu bir girişim olarak çift değerlendirilmede, dikkate değer bir alt kategori olarak değerlendirme sistemi de ortaya çıktı. Öğrencilerden biri şöyle yazmıştı: “Bu deneyim, bu alanda geleceğin profesyonelleri olarak yazma işini uygulamamıza ve yeteneklerimizi geliştirmemize izin verdi (...) Bana göre gazetecilik çalışmalarının detaylandırılması, kişisel deneyim ve son teslim tarihi ile ilgili sorumluluk pratiğini de kazandı” (Öğrenci #1). Bir başka örnek, ortaya koyulan içerik alt kategorilerini de özetlemektedir: “avantajlar yalnızca çalışmalarımızın sunumlarında değil, aynı zamanda diğer kullanıcıların yorumlarda bıraktıkları öneriler aracılığıyla gelişme olanaklarında da mevcuttu. Haber arama, daha önemli temaları seçme, farklı kaynakları dikkate alma, diğer müfredat birimlerinde kazanılan uygulama bilgilerini kullanma (...) bizim bu dönem dahil olduğumuz görevlerden bazılarıydı” (Öğrenci #9).

Topluluktaki deneyimler hakkındaki algılarda öğrenciler, takım çalışması ve işbirliğinden temel unsurlar olarak bahsetmektedirler. Bu tip içeriğin ana boyutları Öğrenci #10’un da yazdığı gibi fikirlerin, yorumların ve eleştirilerin değiş-tokuşu ve bir portföyün gösterilme ve desteklenme olasılığı gibi görüşlere dönüştürüldü: “Sosyal medya platformunu kullanmanın avantajı, topluluk

içerisindeki bilgi paylaşımıydı. Fikirlerin ve önerilerin bu şekilde değiş-tokuşu, platformdaki büyük bir başarıydı". Öğrenciler ayrıca sağlıklı rekabet duygusundan, yazma ve yayınlama ve yeteneklerini uygulamaya dökebilme özgürlüğünden de bahsettiler.

İçerikteki üçüncü bir kategori de öğrenciler tarafından da hissedilen deneyime yönelik eleştirilerin, özellikle Dolphin hakkındakilerin, toplanması yoluyla veri analizlerinden elde edildi. Biz de bu içeriği Myempowermedia deneyimine yönelik eleştiriler olarak sınıflandırdık ve Tablo 2'de gösterilen alt-kategorileri elde ettik.

Tablo 2. Myempowermedia Deneyimine Yönelik Eleştiriler

Myempowermedia Deneyimine Yönelik Eleştiriler
Tüm katılımcılar aynı motivasyonu göstermedi.
Tüm katılımcılar deneyime bir fırsat olarak bakmadı.
Platformun tasarımını ve işlevselliğini sorgulama
Multimedya içeriğin konumu
Zevksiz tasarım
Ortamın kişiselleştirilmesi
Olumlu bir platform, fakat geliştirilmeye ihtiyacı var.
Katılımcılar için diğer kaynakların çokluğu
Dış görünüm eksikliği
 semboller, başka bir bağımsız rapordaki tekrarlar anlamına gelmektedir.

Bazı öğrenciler, raporlarında üstü kapalı olarak Dolphin platformunun tasarımının itici ve web adresinin de hatırlanmasının zor olduğunu yazdılar. Bir öğrenci "Kendimi ismini ya da linki hatırlamaya çalışırken buluyordum ve eğer hatırlayabilirsem, bu kez de Google'da bulamıyordum ya da ben anlayamadım. Bence genel düzenleme daha albenili olmalı" (Öğrenci #32). Başka öğrenciler de ortamda içeriğin mantığının karıştırıldığı düşüncesine katıldılar.

Öğrenciler tarafından hatırlatılan bir başka alan, Myempowermedia'ya katılımı ikinci plana atmalarına neden olan, internet üzerinden kullandıkları kamu forumları ve sosyal ağların çeşitliliğidir: "Myempowermedia farklı fakat bu günlerde internet üzerinde bazılarını görmezden gelme eğiliminde olduğumuz pek çok forum var; benim durumumda Myempowermedia biraz unutuldu. Ben bunun nedeninin öğretmenlerin bununla ilgili yalnızca sınıflarda konuşması

olduğunu düşünüyorum ve yalnızca o gün bir şeyler göndermek aklıma geliyor. Bence Myempowermedia'nın dış görünürlüğü yok" (Öğrenci #37). Bir başka öğrenci için keşfedilmemiş Dolphin Platformu sıradan bir forumdan fazlası değildi: "Myempowermedia giderek yok olma eğiliminde çünkü öğrenciler disiplini bitirdikten sonra geri dönmeyi asla hatırlamayacaklar. Bu aynı benim diğer katıldığım başka bloglarda olduğu gibi; nihayetinde yok olurlar çünkü herhangi bir şey göndermek için artık ortada bir motivasyon yok. Tabi ki çok sayıda kişi tarafından okunmayı ümit ediyoruz ama gerçekte hiç kimse farkında bile değil" (Öğrenci #34).

Bir başka grup öğrenci ise akademik faaliyetlerinde kullandıkları web platformlarının sayısını eleştirdi: "Üye olduğumuz disiplinler üzerine farklı platformlar tarafından çağrılmak komplike ve kafa karıştırıcı. Neyin kullanılacağı hakkında öğretmenler ve okul arasında bir fikir birliğine varılması önemli" (Öğrenci #39). Dolphin hakkındaki diğer bazı yorumlar ise platformun potansiyelini ve çokyönlülüğünü kabul ettiler: "Ortak ilgileri olan bireyler arasında fikir alışverişi yapmak için heyecan verici bir araç" (Öğrenci #40); "yaşadığımız sosyal ağ çağında başarı, yenilikçi hizmetlerde, yeni kullanıcıların dikkatini çeken içeriklerde ve onları internetteki sayısız sosyal ağ arasından kendine çekmektedir" (Öğrenci #41).

Bazı raporlar öğrenim deneyimlerinin, öğrencilerin Web 2.0. kavramı farkındalıklarını güçlendirdiğini göstermektedir, yani internetin portföylerini yaygınlaştırma potansiyeli. Toplulukta deneyim, bazı öğrencilerin belli belirsiz duygularını ortaya çıkarttı çünkü katılımlarında bütün hepsi aynı seviyede gönüllülük göstermediler. Dolphin Platformu'nun tasarımı ve fonksiyonelliği temel olarak kişiselleştirme ve multimedya içeriklerin eklenmesi için var olan az sayıda seçeneğe ilişkin olarak da sorgulandı.

Gelecek deneyimler için tavsiyeler özetlenirse, medya içeriklerine eklemeler yapmak için teknolojik desteğin geliştirilmeye olan ihtiyacı en üst sırada gelmektedir. Dolphin Platformu, öğrenciler için az sayıda yapılandırma seçeneği ve multimedya içeriklerin yönetimindeki bazı problemleri ortaya koymuştur. Katılım için teşvik edici bir sistemi ve basılı çalışmaların görünürlüğüne geliştirme ihtiyacı de açık ortadadır. Takımlar arasındaki rekabetin ve değerlendirme listeleri sisteminin bağlamı devamlılık açısından pozitif yönler olarak görülmektedir.

5. "Pescada'nın Gönderileri": Facebook'taki Mevcut Deneyimler

Eylül 2010'da mevcut öğrenme deneyimleri başladı ve bu süreç ikinci sınıf Yeni Medya Çalışmaları öğrencilerinden oluşan bir başka grubu da kapsamaktaydı. Bu öğrencilerin önemli bir kısmı zaten Myempowermedia projesine katılmışlardı. Proje için bu kez seçilen isim, gösteriş ve anlamsız konuşma anlamına gelen Portekizce'nin deyimsel ifadelerinden "mandar postas de pescada" etrafında şekillenen bir şaka olan "Pescada'nın Gönderileri" idi. Bu kez öğrenciler akademik çalışmalarını haftalık olarak bir blogda yayınlamaya ve yayınlarını bir Facebook grubunda indekslemeye davet edildiler.

Öğrenciler içeriği gazetecilik türleri aracılığıyla iki bölümde yapılandırmayı seçtiler. Her hafta her bir grup, onları çeşitli olasılıkları uygulamaya götüren farklı bir türde çalıştı. Her bir grup haftada bir gün mesleklerine yaklaşmak adına "gazetecilik ve meslek" konusyla ilgili de çalıştı. Öğrenciler meslekle ilgili farklı konuları araştırıp ele aldılar ve onlara mesleki gerçekliğe daha yakın bir bakış açısı veren birkaç gazeteciyle görüşme yaptılar. Ayrıca yayınlarını geliştirebilmek adına puanlama listelerini de kullanmaktalar.

Deneyim hala sürmekte olsa da bazı ilk sonuçlar çıkarsanabilir. Facebook'u kullanmanın

avantajlarından biri açığa çıkmadığıdır. Önceki deneyimlerin hiçbiri öğrencilere Facebook'ta olduğu kadar büyük bir toplulukta yer alma olanağını vermemiştir (ki şu an 495 üye). Topluluk, öğrencilerin sürekli etkileşim halinde olduğu bir grup etrafında yapılandı. Ayrıca dersteki diğer öğrenciler ve kendi topluluklarına katılmakta olan mezunlar, çeşitli profesyonel gazeteciler ve arkadaşları gruba dahil oldular. Önceki öğrenme deneyiminde gazetecileri topluluğa getirmeyi asla başaramamıştık. Halihazırda mesleğin içindekilerden geri bildirim ve bilgi alan öğrenciler böylece daha zengin bir öğrenme deneyimi elde etmiş oldular. Bu deneyimi bir adım öteye taşımak için Alfred Hermida (2010)'nın şu sözleri bize ilham vermiş olabilir: "Sosyal medya teknolojilerinin gazetecilere sadece eski şeyleri yeni yollarla yapmayı sunmadığını vurgulamak zorundayız. Öyküler anlatmanın yeni yollarını keşfetme potansiyelini, izleyiciyle işbirliği ve iletişim, gazeteciliği nasıl yaptığımız üzerine tekrar düşünmeyi de sunuyorlar". Her halükarda konsolide sonuçlar, kişisel raporlar ve katılımcılarla açık görüşmeler aracılığıyla değerlendirilmelidir.

5. Sonuç

Eylem araştırması projemiz şu anda üçüncü aşamada ve geleceğin gazetecilerini sosyal medyaya dayanan öğrenme bağlamında mesleki mücadelelere hazırlamak için yenilikçi stratejiler pekiştirilmeye çalışılıyor. Bu, diğer kuruluşlar tarafından da takip edilen, gazetecilerin eğitimi ile ilişkili bir eğilimdir (AEJMC, 2010).

Myempowermedia projesine katılan öğrencilerin yayınladığı raporlar, onların mesleki gerçekliğe yaklaşımlarında görülebilen, öğrenme deneyiminin başarılı olduğu hakkında mutabık olduklarını göstermektedir. Son teslim tarihine uyma, eleştirel düşünme ihtiyacı, medya gündemini takip etme ve genel özerklik duygusu sonuçlarına göre öğrenciler, mesleki yeteneklerinin geliştiğini hissettiklerini bildirmişlerdir. Öğrencilerin raporları, olumlu bir yön olarak gazetecilik çalışmaları için geliştirilen puanlama listesi sistemine dayanan değerlendirme sistemini övmektedir. Topluluktaki deneyime takım çalışması ve işbirliği algıları tarafından da önem atfedilmektedir.

Myempowermedia projesi boyunca eylem araştırmamızın ikinci aşamada sosyal medya platformlarının gazetecilik eğitimini katılım ve kullanıcılar arasındaki etkileşim aracılığıyla desteklemede nasıl becerikli yardımcı olduklarını görebildik. Öğrenciler oluşturulan topluluklarda yeteneklerini geliştirdiler, sorunları tartıştılar, bakış açılarını paylaştılar, genel bilgi düzeylerini geliştirdiler ve çok daha bilinçli hale geldiler.

Facebook önceki iki deneyimle ilgili olarak önemli bazı farklılıklar getirdi. Öğrenciler artık katılım ve içerik üretimi için çok daha fazla motive olmuş durumdalar. Bununla birlikte önceki deneyimlerden öğrenilen dersler de bizim devamlı iyileştirme mantığımızda eleştirel katkılar olarak da kabul edilmektedir.

Kaynakça

Association for Education in Journalism and Mass Communication. (2010). Social Media in the Classroom. <http://aejmc.blogspot.com/> Erişim Tarihi: 12.12.2010.

Baughman, J. L. (2007). Broader Education for Journalists - Chronicle.com. Makale 10.08.2010 tarihli, "A J-School Adapts to the Market" adlı makaleye cevaben editöre yazılmış bir mektubu sunmaktadır. <http://chronicle.com/article/Broader-Education-for/36389/>.

BOONEX. (2010). BoonEx - Community Software Experts. The World's Most Advanced Free Community Software. <http://www.boonex.com/> Erişim Tarihi: 14.12.2010.

- Burgh, H. (2003). Skills Are Not Enough - The Case of Journalism as An Academic Discipline. *Journalism*, 4(1): 95-112.
- Byline: Yayınlanmış Çalışma - Arthur L. Carter Journalism Institute at New York University. (2010). <http://journalism.nyu.edu/bylines/> Erişim Tarihi: 08.12.2010
- Carey, J. W. (2000). Some Personal Notes on US Journalism Education. *Journalism*, 1(12): 12-23.
- Castells, M. (2001). *The Internet Galaxy: Reflections on the Internet, Business and Society* (1st. ed.). New York: Oxford University Press.
- Deuze, M. (1999). Journalism and the Web. *International Communication Gazette*, 61(5): 373-390.
- Deuze, M. (2005). What is Journalism? Professional Identity and Ideology of Journalists Reconsidered. *Journalism*, 6(4): 442-464.
- Deuze, M., Neuberger, C., & Paulussen, S. (2004). Journalism Education and Online Journalists in Belgium, Germany, and The Netherlands. *Journalism Studies*, 5(1): 19-29.
- Giles, R. H. (2010). New Economic Models for U.S. Journalism. *Daedalus*, 139(2): 26-38.
- Hermida, A. (2010). MediaShift . How to Teach Social Media in Journalism Schools PBS. <http://www.pbs.org/mediashift/2010/08/how-to-teach-social-media-in-journalism-schools242.html> Erişim Tarihi: 27.11.2010
- Hirst, M. (2010). "Journalism Education "Down Under", A tale of Two Paradigms. *Journalism Studies*, 11(1): 83-98.
- Howard, T. (2005). "Do The Study Of Journalism and The Education of Journalists Matter?" *Gazette: International Journal for Communication Studies*, 67(6): 551-553.
- Kramer, L. (2010). Navigating the Future | American Journalism Review. *American Journalism Review*. <http://www.ajr.org/Article.asp?id=4961> Erişim Tarihi: 28.11.2010.
- Lavrusik, V. (2010). The Future of Social Media in Journalism. <http://mashable.com/2010/09/13/future-social-media-journalism/> Erişim Tarihi: 28.11.2010.
- Mensing, D. (2010). Rethinking [Again] the Future Of Journalism Education. *Journalism Studies*, 11(4): 511-523.
- Moskal, B. M. (2000). Scoring Rubrics: What, When and How? *Practical Assessment, Research & Evaluation*, 7(3).
- Nolan, D. (2008). Journalism, Education and the Formation of 'Public Subjects'. *Journalism*, 9(6): 733-749.
- Parr, B. (2010). Is Rupert Murdoch's iPad-Only Newspaper the Future of Journalism? [OP-ED]. <http://mashable.com/2010/11/21/the-daily-ipad-journalism/> Erişim Tarihi: 01.12.2010.
- Porter, J. (2009). Journalism Education, Preparing the Next Generation of Journalists. http://blog.journalistics.com/2009/journalism_education_preparing_future_journalists/ Erişim Tarihi: 28.11.2010.
- Skinner, D., Gasher, M. J., & Compton, J. (2001). Putting Theory to Practice - A Critical Approach to Journalism Studies. *Journalism*, 2(3): 341-360.
- Stevens, D. D., & Levi, A. J. (2004). *Introduction to Rubrics*. Herndon, VA: Stylus Publishing (VA).
- Wenger, E. (1999). *Communities of Practice: Learning, Meaning, and Identity*. Cambridge University Press.
- World Journalism Education Council. (2007). Journalism Curriculum. WJEC conference. <http://wjec.ou.edu/issuesVideos/education/journalismcurriculum.html>.